

Nr. 16

Warszawa, dn. 1 sierpnia 1936 r.

Ogóln. zbioru Nr 663.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych — Prezes Rady Związku inż. Piotr Drzewiecki.
Za redaktora odpowiedzialnego inż. Antoni Dunin.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Marszałkowska 140, tel. 594-26. Adres telegr.: „Metalowcy — Warszawa”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł. 5 kwartalnie. Numer pojedynczy zł. 1.—

WIADOMOŚCI WYSTAWY PRZEMYSŁU METALOWEGO I ELEKTROTECHNICZNEGO, Warszawa. 1936 r. — nr. 14

Niektóre specjalne zasady, stosowane przy urzą-
dzeniu Wystawy WMEL.

Przy organizacji WMEL., najpoważniejszą była sprawa ustalenia zasad rozmieszczenia eksponatów.

b. uciążliwe dla zwiedzających, a dla wystawcy nie osiąga celu. Jeżeli zwiedzający interesuje się pewnym artykułem, to najprzód musi ustalić, jakie fabryki zajmują się produkcją danego artykułu (przyczem może zajść wypadek, że będzie źle poinformowany), a na-

Prezydent miasta stoł. Warszawy Stefan Starzyński na terenach WMEL

Zwykle jest przyjęte, że dana firma urządza swe stoisko na Wystawie i w tem stoisku wykazuje swą całkowitą produkcję. Takie ugrupowanie eksponatów jest

stępnie wyjaśnić gdzie są umieszczone stoiska danych firm i wreszcie wyszukiwać tam interesujący go artykuł. Jest to dla zwiedzającego uciążliwe, nie dając mu

pewności, że istotnie obejrzał wszystkie odmiany danej produkcji i wybrał najwięcej mu odpowiadającą. Wystawca też nie może mieć pewności, że zwiedzający i interesujący się artykułem jego produkcji natrafi istotnie na produkcję jego przedsiębiorstwa.

Aby uniknąć tak niekorzystnego stanu dla zwiedzających, jak również i dla producentów, na Wystawie WMEL przyjęto następującą zasadę. Wszystkie eksponaty są podzielone na poszczególne grupy produkcji: odlewnictwo, obrabiarki, narzędzia, obsługa rolnictwa, urządzenia gospodarstwa domowego, urządzenia fabryk chemicznych i t. d., czyli na tyle grup, ile jest działów gospodarczych, obsługiwanych przez reprezentowane na Wystawie przemysły. W każdej zaś poszczególnej grupie wystawiają odpowiednie artykuły wszystkie fabryki, produkujące artykuły danej dziedziny gospodarczej. Oczywiście, że taki system wymaga od wystawców więcej trudu i kosztów, ponieważ dana firma zamiast jednego stoiska musi urządzić i obsługiwać kilka stoisk, położonych w różnych, często dość odległych jedna od drugiej grupach (od jednego wejścia Wystawy do drugiego odległość 1 km.). Natomiast cel Wystawy zostanie osiągnięty. Zwiedzający może obejrzeć zgrupowana w jednym miejscu interesującą go produkcję w całości, a wystawca ma pewność, że z całkowitą jego produkcją zostanie zaznajomiona odpowiednia klientela. Poza tem podobne ugrupowanie eksponatów ma pierwszorzędne ogólne znaczenie gospodarcze. Otrzymuje się zupełnie przejrzysty obraz produkcji każdego działu, wyjaśnia się stan tej produkcji, jej postęp oraz mankamenty. Na mocy otrzymanych danych można robić niezmiernie użyteczne zestawienia, charakteryzujące daną produkcję i warunki jej rozwoju. Zarząd Wystawy specjalnie zajmuje się opracowaniem tych danych. Zwiedzający zaś z całokształtu tak ujętej produkcji mogą się zorientować w jakiej mierze mogą się nią posługiwać, wystawcy wyciągną wnioski, w jakim kierunku winna iść dana wytwórczość, a czynniki miarodajne będą miały wystarczające dane dla ustalenia programu polityki gospodarczej.

Jako konsekwentny wynik takiego podejścia do Wystawy, zjawiała się potrzeba wypuklenia podstawowych elementów racjonalnie zorganizowanej produkcji, a mianowicie naukowe podstawy, rozwój postępu te-

chnicznego, bezpieczeństwo i higiena pracy, szkolnictwo zawodowe. To też na Wystawie mamy bogato obstawione odpowiednie specjalne działy dla tych zagadnień.

Druga zasada, zastosowana na WMEL, dotyczy zupełnie innej dziedziny: stosunku Administracji Wystawy do wystawców. Wystawie chodziło o stworzenie największej spójni, tak, aby wystawcy dobrze zrozumieli, że nie istnieje oddzielna impreza wystawowa, lecz że Wystawa jest wspólnym dziełem całego reprezentowanego na Wystawie przemysłu, mającego za cel rozwój przemysłu, jako jednej z zasadniczych dźwigni ekonomicznych Państwa i jego obrony.

Dlatego też do organizowania poszczególnych działów zostali zaproszeni wybitni działacze spośród wystawców danego działu. Dwadzieścia komisji, powołanych w tym celu, oddało nieocenione usługi racjonalnemu przeprowadzeniu organizacji poszczególnych działów Wystawy.

Aby utrzymać zasadniczy charakter, że wystawcy są udziałowcami Wystawy, został zaniechany pierwotnie projektowany i zwykle stosowany przy wystawach i targach sposób zwiększania wpływów przez pobieranie opłat od przedsiębiorstw za dopuszczenie ich do urządzania stoisk lub innych robót dla wystawców na terenach Wystawy, jak również pobieranie pewnego % do opłat za świadczenia otrzymywane przez wystawców za pośrednictwem Administracji Wystawy (elektryczność, woda, gaz, assekuracja, obsługa transportów i t. p.). W ten sposób wystawcy opłacają swój udział w urządzeniu Wystawy jedynie przez opłaty za zajęty przez nich metraż. Administracja zaś Wystawy, jako moralna reprezentacja wystawców, dokłada wszelkich starań, aby otrzymać możliwie większe zniżki za świadczenia, które całkowicie idą na korzyść wystawców. Co się zaś dotyczy urządzeń stoisk, to wystawcy mają zupełnie wolną rękę wykonywania ich własnymi środkami lub przez wybranych przez nich dekoratorów. Taka wolna konkurencja pomiędzy dekoratorami winna wpłynąć na obniżenie kosztów. Aby jednak dekoracje były utrzymane na pewnym poziomie, harmonizowały z całością danego pawilonu i nie zasłaniały innych, był postawiony warunek, że projekty stoisk, jak też dekoracje w oddzielnych pawilonach wymagają zatwierdzenia Dyrekcji Wystawy.

A. D.

K o m u n i k a t N r. 65.

Ponownie zwracamy uwagę W.Panów Wystawców na konieczność niezwłocznego przystąpienia do budowy stoisk, zastrzegając, że uprzednio projekty stoisk muszą być zatwierdzone przez Dyrekcję Wystawy. Jednocześnie powtarzamy najważniejsze informacje dotyczące Wystawy:

Telefony WMEL.:

Dyrektor, Sekretarjat, Referat Przemysłowy: tel. 702-15.

Administracja terenów, Referat Propagandowy, Referat Uroczystości i przyjęć, Referat Przedsiębiorstw, Księgowość, Dział Naukowy, Bezpieczeństwo i higiena pracy: tel. 842-50.

Transport Eksponatów.

Generalnymi ekspedytorami Wystawy są firmy:

C. Hartwig, S. A., W-wa, Zielna 45. Tel. 2.47-90 i 2.53-24.

A. Wróblewski i S-ka, S. A., W-wa, Marszałkowska 108. Tel. 6.01-76 i 10.01-78.

Przesyłki kolejowe i pocztowe zawierające eksponaty należy:

- a) zaopatrzyć znakiem własnej firmy,
- b) umieścić słowo „eksponat“,
- c) zaopatrzyć numerem zgłoszenia (§ 22 Warunków),
- d) adresować: Wystawa Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego — stacja Warszawa-Główna.

Awizować firmie:

(wymienić firmę C. Hartwig lub A. Wróblewski).

Przy ładunkach wagonowych należy do wspomnianego adresu dodać:

„Bocznica I-go Pułku Lotniczego — Mokotów“.

U w a g a: P. T. Firmy, które zamierzają korzystać z bocznic kolejowej zawiadamiamy, że bocznica będzie dostępna tylko do dnia 13 sierpnia włącznie. Po 13 sierpnia bocznica będzie unieruchomiona przez firmy wystawiające parowozy, wagony i t. p.

Zwózka eksponatów.

Eksponaty wolno zwozić do pawilonów począwszy od 1 sierpnia 1936 r. Na 5 dni przed otwarciem WMEL. (to jest 18 sierpnia 1936 r.) wszystkie eksponaty winny znajdować się w przydzielonych stoiskach, a na 3 dni przed otwarciem (to jest do 20 sierpnia 1936 r.) muszą być usunięte wszelkie opakowania, które przechowuje firma ekspedycyjna.

Najpóźniej w dniu 20 sierpnia b. r. wszystkie stoiska winny być wykonane i eksponaty ustawione na miejscu, ponieważ w tym dniu dokona przeglądu specjalna Komisja Kwalifikacyjna.

W związku z powyższem, Dyrekcja prosi o nadesłanie zawiadomień, w jakich terminach P. T. Wystawcy nadesłają swe eksponaty.

Ubezpieczenie.

Dyrekcja WMEL. zawarła z Tow. Ubezpieczeń „Przezorność“, S. A., W-wa, plac Napoleona 9 umowę, na mocy której wszyscy biorący udział w Wystawie będą mogli zabezpieczyć się przed ewentualnymi stratami na podstawie polisy generalnej. Bliższe szczegóły znajdują się w rozestanym druku.

Legitymacje wstępu dla Wystawców i współpracowników.

Legitymacje dla Wystawców i ich Współpracowników wydaje Administracja Terenów WMEL. na terenach Wystawy, ul. Puławska 2-a, według następującego rozdzelnika:

- Firmy, które zamówiły do 5 m.² otrzymają 1 leg. bezpł.
 - Firmy, które zamówiły od 5 — 20 m.² otrzymają 2 leg. bezpł.
 - Firmy, które zamówiły od 20 — 50 m.² otrzymają 3 leg. bezpł.
 - Firmy, które zamówiły od 50 — 100 m.² otrzymają 4 leg. bezpł.
 - Firmy, które zamówiły 100 i więcej m.² otrzymują 5 leg. bezpł.
- Za każdą dalszą legitymację dla Wystawców wynosi opłata zł. 10.—

Legitymacje będą z fotografiami, wobec czego Zarząd Wystawy uprzejmie prosi o nadsyłanie fotografii formatu, jak do dowodów osobistych.

Wielu z pp. Wystawców nadesłało już fotografie;

Dyrekcja W. M. El. prosi tych pp. Wystawców, którzy jeszcze tego nie uskutecznieli o odwrotne nadesłanie fotografii. celem wystawienia legitymacyj dla personelu w myśl okólnika z dnia 10 lipca b. r.

K o m u n i k a t N r. 66.

Zakończenie prac budowlanych i terenowych.

Prace przy przeróbkach pawilonów, dostosowywanych do potrzeb poszczególnych grup przemysłowych, jak również prace terenowe są już na ukończeniu.

K o m u n i k a t N r. 67.

Prasa i W. M. El.

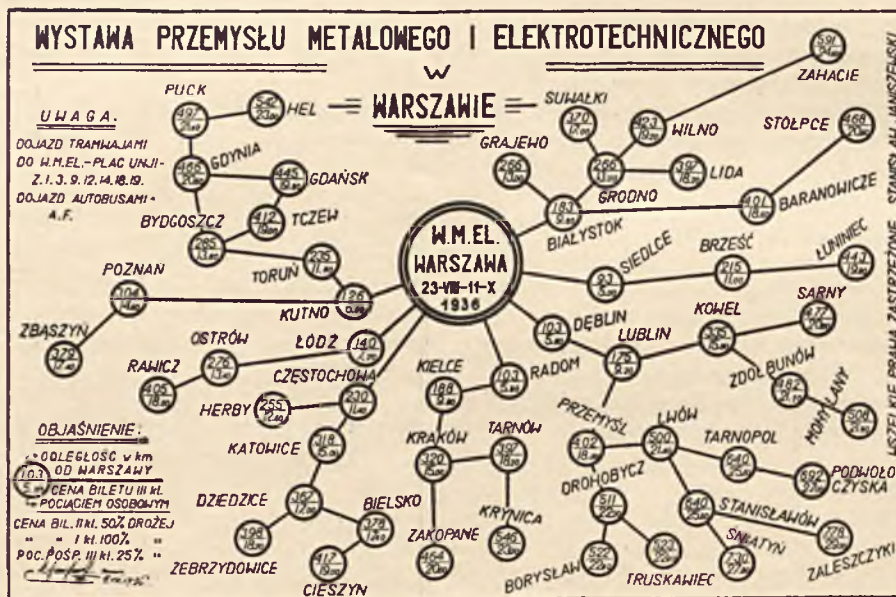
Prasa bardzo przychylnie ustosunkowała się do pierwszej branżowej Wystawy w Polsce, a zarazem pierwszej dużej Wystawy w Warszawie. Wszelkie komunikaty, artykuły i wzmianki, nadsyłane przez Dyrekcję Wystawy, zamieszczane są przez kilkadziesiąt dzienników i periodyków.

Obecnie najważniejsze pisma przystąpiły do opracowania numerów specjalnych, które ukażą się z okazji uroczystego otwarcia Wystawy.

PAŃSTWOWE ZAKŁADY DRUKARNI
Biblioteka P. M. „Ursus“

K o m u n i k a t N r. 68.

Poniżej podajemy kliszę, opracowaną przez dyr. WMEL p. Janiszewskiego, zestawienia odległości i cen biletów kolejowych do Warszawy.

K o m u n i k a t N r. 69.

Odznaczenia na W. M. E.L.

Jak podane zostało w poprzednich komunikatach Ministerstwo Przemysłu i Handlu zgodziło się na udzielenie odznaczeń Państwowych P. T. Wystawcom na W. M. E.L. Przyznawane będą również odznaczenia przez Komitet Organizacyjny Wystawy.

K o m u n i k a t N r. 70.

Stal w obronie przeciwlotniczo-gazowej.

Z inicjatywy Rady Stalowej, przy poparciu L. O. P. P., postanowiono na tegorocznej Wystawie Przemysłu Metalowego zorganizować, podobnie do Targów Lipskich, pokaz budownictwa obronnego przeciwlotniczo-gazowego. Wystawa ta odbędzie się w Warszawie w ramach ogólnej Wystawy Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego (W.M.E.L.) przy współudziale poza wymienioną wyżej L. O. P. P., Związku Inżynierów Budowlanych, Stow. Architektów R. P. oraz zainteresowanych przemysłów względnie firm.

Przewidziany jest ewentualnie dwudniowy zjazd L. O. P. P. połączony z częścią odczytową w czasie trwania Wystawy.

Komitet Organizacyjny pokazu ukonstytuował się w składzie.

Prof. inż. dr. Stefan Bryła — przewodniczący.

Kpt. inż. Kazimierz Biesiekierski — zast. przewodn.

Inż. J. Ślewiński — sekretarz.

Członkowie: inż. Nechay — Związek Inż. Budowlanych.

inż. Arch. St. Płoski — Stow. Arch. R. P.

inż. J. Falkiewicz — „Przeгляд Techniczny“.

inż. Thugutt M.

inż. I. Luft — „Przeгляд Budowlany“.

Mg. M. Krzymuski — Rada Stalowa.

inż. Świdorski.

Między innymi wystawione zostaną trzy schrony stalowe całkowicie wyposażone oraz schron żelbetonowy.

Jak widać z powyższego dział O. P. L. G. będzie nie tylko pierwszą tego rodzaju wystawą w Polsce, ale jednocześnie przeglądem budownictwa schronowego.

NOWA STATYSTYKA ZWIĄZKOWA

W nr. 13 „Przemysłu Metalowego“ zostało ogłoszone sprawozdanie z działalności Związku za rok 1935, zawierające, poza innymi, część statystyczną, w której zostały podane dane cyfrowe dotyczące przemysłu metalowego za rok 1935.

W niniejszym numerze podajemy zestawienia statystyczne opracowane przy pomocy tego samego materiału ankietowego, nadesłanego przez członków Związku, tylko ujętego w sposób odmienny. Chcąc otrzymać cyfry porównawcze, musieliśmy za rok 1935 opracować podwójne tablice. Tablice według dawnego systemu zanalizowaliśmy w Nr. 13 „P. M.“. Obec-

nie drukujemy nową statystykę, która będzie służyła jako podstawa statystyki związkowej w latach następnych.

Zanim przystąpimy do analizy tablic, omówimy powody, które skłoniły nas do zmiany układu, scharakteryzujemy różnice między dawną, a nową statystyką, metodę pracy oraz cel, jaki pragnęliśmy osiągnąć.

W dawnej statystyce związkowej każda firma była uwzględniona w jednej tylko grupie, do której była zaliczana z uwagi na przeważający charakter jej produkcji, niezależnie od tego, czy wyrabiała poza tem artykuły wyodrębnione w pozostałych grupach, czy też nie. Wskutek tego ujęcie różnych gałęzi pro-

TABLICA Nr. 1.

Ilość zakładów, wytwarzających artykuły wskazanej grupy.

GRUPY	1. Warszawski.	2. Podwarszawski.	3. Łódzko-Kaliski.	4. Kujawsko-Płocki.	5. Radomsko-Kielecki.	6. Dąbrowski.	7. Lubelski.	8. Lwowski.	9. Krakowski.	10. Poznańsko-Pomorski.	11. Cieszyński.	12. Górnośląski.	13. Gdański.	14. Kresowy.	Ogółem.
I. Maszyny i aparaty.	23	3	14	—	—	2	2	3	1	8	4	4	1	—	65
II. Maszyny i narzędzia rolnicze	1	6	1	4	2	2	3	1	—	7	2	—	—	—	29
III. Elektrotechniczna .	14	—	2	1	1	—	—	—	1	3	2	—	1	—	25
IV. Narzędzia, wagi i wyroby precyzyjne.	15	1	1	—	3	2	—	1	1	5	1	3	2	—	35
V. Odlewy	17	5	9	4	9	10	2	2	1	5	7	1	1	1	74
VI. Wyroby kotlarskie .	8	—	1	1	1	2	—	—	—	4	—	—	1	—	18
VII. Urządzenia zdrowotne	4	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	8
VIII. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blaszane i inne . . .	31	5	6	—	3	9	—	—	2	7	6	4	3	—	76
IX i X Wyroby metalowe i amunicja	29	2	4	1	2	3	—	2	—	4	3	1	1	—	52
XI. Drut i gwoździe. .	5	—	1	1	1	5	—	—	1	—	1	1	—	—	16
XII. Motoryzacyjna i rowerowa.	19	1	1	—	—	2	—	—	1	4	3	1	—	1	33
XIII. Okrętowa	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	4
XIV. Tabor kolejowy . .	4	1	—	—	—	1	—	—	1	1	2	—	2	—	12
XV. Obrabiarki	4	—	4	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	11

dukcji nie odpowiadało rzeczywistości, zwłaszcza, że obecnie fabryki rzadko poprzestają na ograniczonym programie produkcyjnym, a rozszerzają go na coraz to inne działy. Weźmy np. odlewnie. Zakładów wyłącznie z produkcją odlewniczą mamy 26, natomiast spośród fabryk zrzeszonych 74 fabryki posiadają odlewnie (patrz tablica Nr. 1) t. zn., że oprócz 26 fabryk, które robią wyłącznie odlewy, pozostałe 48 produkuje oprócz innych wyrobów także i odlewy. Uwzględniając różne produkcje, niektóre fabryki zostały w nowej statystyce zaliczone do 3, 5, a nawet więcej grup wytwórczości. *Podział danych statystycznych został dokonany procentowo w stosunku do ilości zatrudnionych w poszczególnych grupach produkcji robotników.* O podanie tych danych prosiliśmy w tym roku poraz pierwszy fabryki związkowe (patrz formularz ankiety dorocznej Związku za 1935 r. str. II p. 1). Chodziło nam mianowicie o ustalenie w jakiej wysokości każda fabryka uczestniczy w produkcji poszczególnych działów przemysłu metalowego, podzielonego na 15 grup produkcji, w miejsce dawnych 11. Zostały mianowicie wyodrębnione grupy: XII Motoryzacyjna i rowerowa, XIII Okrętowa, XIV Taboru Kolejowego i XV Obrabiarek.

W ten sposób otrzymaliśmy ilość zakładów, w których się dany artykuł wyrabia, rzeczywistą liczbę robotników zatrudnionych w danej gałęzi przemysłu, rzeczywiste obroty osiągnięte ze sprzedaży danej grupy artykułów i t. d., co w przyszłości pozwoli daleko lepiej i dokładniej ustalić istotną sytuację danego działu wytwórczości.

Po tych objaśnieniach przystępujemy do krótkiego ogólnego omówienia załączonych niżej tablic.

Tablica 1 przedstawia ilość zakładów przemysłu metalowego, istniejących w poszczególnych oddziałach i zajmujących się produkcją artykułów danej grupy wytwórczości (t. zn., że jedna fabryka położona w danym oddziale może być wykazana w kilku grupach).

TABLICA Nr. 2.

Ilość zakładów w/g grup wytwórczości.

1. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blasz. i inne	76
2. Odlewy.	74
3. Maszyny i aparaty.	65
4. Wyroby metalowe i amunicja	52
5. Narzędzia, wagi i wyr. precyz	35
6. Motoryzacyjna i rowerowa	33
7. Maszyny i narzędzia rolnicze	29
8. Elektrotechniczna	25
9. Wyroby kotlarskie	18
10. Drut i gwoździe	16
11. Tabor kolejowy	12
12. Obrabiarki	11
13. Urządzenia zdrowotne	8
14. Okrętowa	4

Tablica 2 sporządzona została podług ilości zakładów wyrabiających dany artykuł i widzimy z niej, że na pierwszym miejscu idą wyroby żelazne, konstrukcyjne żelazne i opakowania blaszane, które są wy-

rabiane w 76 zakładach, na drugim miejscu odlewy, wyrabiane w 74 fabrykach, na trzecim maszyny i aparaty, wyrabiane przez 65 fabryk i t. d.

Tablica 3 przedstawia przeciętną liczbę robotników zatrudnionych w fabrykach zrzeszonych, według grup i oddziałów, przy czym najwięcej robotników zatrudnionych było przy produkcji wyrobów metalowych (grupa IX i X) — 17855, następnie w grupie wyrobów żelaznych (VIII) — 7570, w grupie odlewni (V) — 7171, wreszcie przy produkcji maszyn i aparatów (I) — 5413 robotników.

Tablica 4 przedstawia ilość robotników zatrudnionych w dn. 31 grudnia 1935 roku, która jest co najmniej niższa od średniej rocznej i wynosi 52452.

Tablica 5 podaje dane tablicy 4 według kolejności zatrudnionych robotników w poszczególnych grupach, a tablica 6 w poszczególnych oddziałach Związku.

Tablica 7 podaje obroty, osiągnięte przez fabryki zrzeszone ze sprzedaży swoich wyrobów w roku 1935 w tysiącach złotych dla poszczególnych oddziałów i grup zawodowych. Obroty te wyniosły 448259 tys. złotych. Następne dwie tablice 8 i 9 podają sumy obrotu poszczególnych grup i oddziałów p/g wysokości, przy czym zaznaczyć trzeba, że w tablicy 8 na trzecim miejscu co do wielkości osiągniętego obrotu, po wyrobach metalowych i wyrobach żelaznych, znajduje się grupa elektrotechniczna, a dopiero po niej odlewnie i fabryki maszyn i aparatów.

Tablica 10 daje sumę podatku od obrotu, przypadającego do zapłacenia przez fabryki zrzeszone w 1935 r., w tys. złotych. Należność od fabryk z tytułu tego podatku wyniosła za rok 1935 — 8537 tys. złotych.

Tablice 11 i 12 podają w/g wielkości przypadające do zapłacenia sumy przez poszczególne oddziały i grupy Związku.

Tablice 13, 14 i 15 podają: a) składki do ubezpieczalni społecznej wpłacone przez fabryki w r. 1935 za pracowników umysłowych, które wyniosły 4923 tys. złotych, b) także składki za robotników w sumie 10942 tys. złotych i c) składki na Fundusz Pracy, które stanowiły sumę 2615 tys. złotych.

Tablica 16 przedstawia sumę poprzednich trzech tablic i podaje ogółem sumy wpłacone na ubezpieczenia społeczne w roku 1935 przez fabryki związkowe. Wyniosły one łącznie — 18480 tys. złotych.

Drobne różnice w cyfrach, jakie zachodzą między dawną a nową statystyką, wpływają po pierwsze z systemu procentowych obliczeń oraz z uwzględnienia kilkunastu ankiet nadesłanych w późniejszym terminie już po opracowaniu materiałów do statystyki ogłoszonej w Nr. 13 „P. M.“.

Zaznaczyć jeszcze musimy, że rozbieżność między statystyką Związku, dotyczącą odlewni, a statystyką Grupy odlewni P. Z. P. M., ogłaszaną w prasie i w „Przemysle Metalowym“, wynika z odmiennego ujęcia, a mianowicie statystyka grupy Odlewni obejmuje wyłącznie odlewnie żeliwa zrzeszone i niezrzeszone w P. Z. P. M. natomiast nie obejmuje odlewni metali nieżelaznych. Z drugiej strony statystyka związkowa obejmuje wyłącznie odlewnie fabryk należących do Związku i to zarówno odlewnie żeliwa, jak i odlewnie metali nieżelaznych.

TABLICA Nr. 3.

Przeciętna liczba robotników w fabrykach zrzeszonych w r. 1935.

GRUPY	Ogółem.													
	1. Warszawa	2. Podwarszawski	Łódzko-Kaliski	4. Kujawsko-Płocki	5. Radomsko-Kielecki	6. Lubrowski	7. Lubelski	8. Lwowski	9. Krakowski	10. Poznańsko-Pomorski	11. Cieszyński	12. Górnośląski	13. Gdański	14. Kresowy
I. Maszyny i aparaty	871	209	662	—	158	50	68	226	819	537	1572	241	—	5413
II. Maszyny i narzędzia rolnicze	58	131	3	100	54	248	43	—	204	54	—	—	—	1007
III. Elektrotechniczna.	1312	—	28	320	82	—	—	424	232	172	—	76	—	2646
IV. Narzędzia, wagi i wyroby precyzyjne.	1010	50	13	—	561	—	40	31	325	73	227	53	—	2528
V. Odlewy	933	792	560	28	1694	1469	31	105	907	513	20	87	20	7171
VI. Wyroby kottarskie	109	—	7	3	132	229	—	—	186	—	—	87	—	753
VII. Urządzenia zdrowotne	321	—	89	—	—	—	—	—	48	—	—	—	—	458
VIII. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blaszane i inne.	1764	585	153	—	1556	823	—	368	348	1055	607	311	—	7570
IX i X Wyroby metalowe i amunicja	4842	880	826	26	9169	1132	35	—	273	625	17	30	—	17855
XI. Druk i gwoździe	358	—	9	50	20	1007	—	—	—	5	4	—	—	1453
XII. Motoryzacyjna i rowerowa	1547	11	5	—	—	159	—	63	352	111	18	—	32	2298
XIII. Okrętowa	—	475	—	—	—	—	—	—	210	—	—	196	—	881
XIV. Tabor kolejowy	975	22	—	—	—	83	—	863	598	221	—	102	—	2364
XV. Obrabiarki	429	—	96	—	194	—	—	—	21	—	—	—	—	740
	14529	3155	2451	527	13268	5511	310	2080	4523	3366	2465	1183	52	53637

Ilość robotników na 31.XII. 1935 r. w fabrykach zrzeszonych w P. Z. P. M.

GRUPY	Ogółem														
	1. Warszawski	2. Podwarszawski	3. Łódzko-Kaliski	4. Kujawsko-Piocki	5. Radoński-Kielecki	6. Dąbrowski	7. Lubelski	8. Ławski	9. Krakowski	10. Poznańsko-Pomorski	11. Cieszyński	12. Górnośląski	13. Gdański	14. Kresowy	
I. Maszyny i aparaty	911	208	672	—	—	142	50	60	260	708	571	1542	245	—	5369
II. Maszyny i narzędzia rolnicze	58	154	3	106	54	96	255	36	—	151	56	—	—	—	969
III. Elektrotechniczna	1402	—	26	320	88	—	—	—	442	231	222	—	78	—	2809
IV. Narzędzia, wagi i wyroby precyzyjne	926	50	17	—	572	137	—	40	20	306	77	227	53	—	2425
V. Odlewy	898	728	568	31	1120	1430	16	30	121	828	466	15	89	20	6370
VI. Wyroby kotlarskie	101	—	7	3	139	236	—	—	—	151	—	—	89	—	726
VII. Urządzenia zdrowotne	310	—	90	—	—	—	—	—	—	56	—	—	—	—	456
VIII. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blaszane i inne	1566	704	97	—	1650	839	—	—	384	320	865	595	317	—	7337
IX i X Wyroby metalowe i amunicja	4857	876	818	29	9432	1210	—	35	—	257	577	17	30	—	18138
XI. Drut i gwoździe	419	—	9	50	20	994	—	—	—	—	3	4	—	—	1499
XII. Motoryzacyjna i rowerowa	1543	11	6	—	—	142	—	—	65	315	108	18	—	33	2241
XIII. Okrętowa	—	475	—	—	—	—	—	—	—	204	—	—	200	—	879
XIV. Tabor kolejowy	1074	29	—	—	—	85	—	—	554	478	216	—	104	—	2540
XV. Obrabiarki	442	—	97	—	—	131	—	—	—	24	—	—	—	—	694
	14507	3235	2410	539	13075	5442	321	201	1846	4039	3161	2418	1205	53	52452

TABLICA Nr. 5.

Ilość robotników na 31.XII. 1935 r. w/g grup
wytwórczości.

1. Wyroby metalowe i amunicja	18138
2. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blasz.	7337
3. Odlewy	6370
4. Maszyny i aparaty	5369
5. Elektrotechniczna	2809
6. Tabor kolejowy	2540
7. Narzędzia, wagi i wyroby precyz.	2425
8. Motoryzacyjna i rowerowa	2241
9. Druk i gwoździe	1499
10. Maszyny i narzędzia rolnicze	969
11. Okrętowa	879
12. Wyroby kotlarskie	726
13. Obrabiarki	694
14. Urządzenia zdrowotne	456
Razem	52452

TABLICA Nr. 6.

Ilość robotników na 31.XII. 1935 r. w/g Oddziałów.

1. Warszawski	14507
2. Radomsko - Kielecki	13075
3. Dąbrowski	5442
4. Poznańsko - Pomorski	4039
5. Podwarszawski	3235
6. Cieszyński	3161
7. Górnośląski	2418
8. Łódzko - Kaliski	2410
9. Krakowski.	1846
10. Gdański	1205
11. Kujawsko - Płocki	539
12. Lubelski	321
13. Lwowski	201
14. Kresowy	53
Razem	52452

TABLICA Nr. 7.

Obrót fabryk zrzeszonych w 1935 r. (w tysiącach złotych).

GRUPY	1. Warszawski.	2. Podwarszawski.	3. Łódzko-Kaliski.	4. Kujawsko-Płocki.	5. Radomsko-Kielecki.	6. Dąbrowski.	7. Lubelski.	8. Lwowski.	9. Krakowski.	10. Poznańsko-Pomorski.	11. Cieszyński.	12. Górnośląski.	13. Gdański.	14. Kresowy.	Ogółem.
I. Maszyny i aparaty	7484	104	6075	—	—	852	383	559	2044	5205	3441	9779	1840	—	37766
II. Maszyny i narzędzia rolnicze	378	671	18	610	488	1227	1836	362	—	1314	351	—	—	—	7255
III. Elektrotechniczna	33500	—	171	6487	476	—	—	—	6896	4336	320	—	585	—	52771
IV. Narzędzia, wagi i wyroby precyzyjne.	11975	256	115	—	2905	1020	—	358	325	2038	519	2025	430	—	21966
V. Odlewy	7081	4904	5233	147	8544	7415	97	248	950	6706	3982	124	668	125	46224
VI. Wyroby kotlarskie	844	—	74	30	622	2485	—	—	—	1209	—	—	668	—	5932
VII. Urządzenia zdrowotne	3257	—	1184	—	—	—	—	—	—	235	—	—	—	—	4676
VIII. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blaszane i inne	17319	3213	1500	—	8153	9079	—	—	2951	2477	9130	6278	2371	—	62471
IX i X Wyroby metalowe i amunicja	53309	5370	7599	135	53066	7470	—	300	—	1810	9783	109	257	—	139208
XI. Druk i gwoździe	6476	—	83	513	205	10894	—	—	—	—	42	42	—	—	18255
XII. Motoryzacyjna i rowerowa	11992	51	42	—	—	836	—	—	167	2471	822	109	—	119	16609
XIII. Okrętowa.	—	3007	—	—	—	—	—	—	—	1740	—	—	1504	—	6251
XIV. Tabor kolejowy	7031	143	—	—	—	941	—	—	8954	4002	1611	—	784	—	23466
XV. Obrabiarki	3155	—	928	—	—	1239	—	—	—	87	—	—	—	—	5409
Razem	163801	17719	23022	7922	74459	43458	2316	1827	22287	33630	30001	18466	9107	244	448259

TABLICA Nr. 8.

Obrót fabryk zrzeszonych w 1935 r. w/g grup
wytwórczości.

	Tysiące złotych
1. Wyroby metalowe i amunicja	139208
2. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blasz.	62471
3. Elektrotechniczna	25771
4. Odlewy	46224
5. Maszyny i aparaty	37766
6. Tabor kolejowy	23466
7. Narzędzia, wagi i wyr. precyz.	21966
8. Drut i gwoździe	18255
9. Motoryzacyjna i rowerowa	16609
10. Maszyny i narzędzia rolnicze	7255
11. Okrętowa	6251
12. Wyroby kolarskie.	5932
13. Obrabiarki	5409
14. Urządzenia zdrowotne	4676
Razem	448.259

TABLICA Nr. 9.

Obrót fabryk zrzeszonych w 1935 r. w/g Oddziałów.

	Tysiące złotych
1. Warszawski	163801
2. Radomsko - Kielecki	74459
3. Dąbrowski	43458
4. Poznańsko - Pomorski	33630
5. Cieszyński	30001
6. Łódzko - Kaliski	23022
7. Krakowski	22287
8. Górnośląski	18466
9. Podwarszawski	17719
10. Gdański	9107
11. Kujawsko - Płocki	7922
12. Lubelski	2316
13. Lwowski	1827
14. Kresowy	244
Razem	418.259

TABLICA Nr. 10.

Podatek od obrotu, przypadający od fabryk zrzeszonych w r. 1935 (w tysiącach złotych).

GRUPY	1. Warszawski.	2. Podwarszawski.	3. Łódzko-Kaliski.	4. Kujawsko-Płocki.	5. Radomsko-Kielecki	6. Dąbrowski.	7. Lubelski.	8. Lwowski.	9. Krakowski.	10. Poznańsko-Pomorski	11. Cieszyński.	12. Górnośląski.	13. Gdański.	14. Kresowy.	Ogółem.
I. Maszyny i aparaty	156	3	112	—	—	19	8	12	36	97	38	250	—	—	731
II. Maszyny i narzędzia rolnicze	8	13	—	12	12	23	40	9	—	25	7	—	—	—	149
III. Elektrotechniczna	609	—	—	51	6	—	—	—	146	100	5	—	—	—	917
IV. Narzędzia, wagi i wyroby precyzyjne	230	8	2	—	77	24	—	6	5	42	10	36	—	—	440
V. Odlewy	139	120	85	3	156	177	1	5	17	117	58	3	—	3	885
VI. Wyroby kolarskie	14	—	1	—	13	49	—	—	—	22	—	—	—	—	99
VII. Urządzenia zdrowotne	66	—	16	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	85
VIII. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blaszane i inne	345	69	27	—	137	197	—	—	45	47	160	137	—	—	1164
IX i X Wyroby metalowe i amunicja	968	132	127	4	1172	185	—	6	—	31	144	3	—	—	2772
XI. Drut i gwoździe	102	—	1	8	3	212	—	—	—	—	2	1	—	—	329
XII. Motoryzacyjna i rowerowa	233	—	1	—	—	22	—	—	3	42	15	3	—	2	321
XIII. Okrętowa	—	76	—	—	—	—	—	—	—	32	—	—	—	—	108
XIV. Tabor kolejowy	153	3	—	—	—	18	—	—	138	75	31	—	—	—	418
XV. Obrabiarki	69	—	19	—	—	29	—	—	—	2	—	—	—	—	119
Razem	3092	424	392	78	1576	955	49	38	390	635	470	433	—	5	8537

TABLICA Nr. 11.

Podatek od obrotu, przypadający od fabryk w roku 1935 w/g grup wytwórczości.

	Tysiące złotych
1. Wyroby metalowe i amunicja	2772
2. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blasz	1164
3. Elektrotechniczna	917
4. Odlewy	885
5. Maszyny i aparaty	731
6. Narzędzia, wagi i wyroby precyz.	440
7. Tabor kolejowy	418
8. Drut i gwoździe	329
9. Motoryzacyjna i rowerowa	321
10. Maszyny i narzędzia rolnicze	149
11. Obrabiarki	119
12. Okrętowa	108
13. Wyroby kolarskie	99
14. Urządzenia zdrowotne	85

Ogółem 8537

TABLICA Nr. 12.

Podatek od obrotu, przypadający od fabryk w roku 1935 w/g Oddziałów.

	Tysiące złotych
1. Warszawski	3092
2. Radomsko - Kielecki	1576
3. Dąbrowski	955
4. Poznańsko - Pomorski	635
5. Cieszyński	470
6. Górnośląski	433
7. Podwarszawski	424
8. Łódzko - Kaliski	392
9. Krakowski	390
10. Kujawsko - Płocki	78
11. Lubelski	49
12. Lwowski	12
13. Kresowy	13
14. Gdański	—

Ogółem 8537

TABLICA Nr. 13.

Składki do Ubezpieczalni Społecznej za pracowników umysłowych, wpłacone w 1935 r. (w tysiącach złotych)*).

PAŃSTWOWE ZAKŁADY INŻ.
Biblioteka F. L. „Ursus”

GRUPY	1. Warszawski.	2. Podwarszawski.	3. Łódzko-Kaliski.	4. Kujawsko-Płocki.	5. Radomsko-Kielecki	6. Dąbrowski.	7. Lubelski.	8. Lwowski.	9. Krakowski.	10. Poznańsko-Pomorski	11. Cieszyński.	12. Górnośląski.	13. Gdański.	14. Kresowy.	Ogółem.
I. Maszyny i aparaty	124	8	61	—	—	10	3	6	35	74	47	80	28	—	476
II. Maszyny i narzędzia rolnicze	6	7	—	8	—	7	4	4	—	23	3	—	—	—	62
III. Elektrotechniczna	309	—	5	167	8	—	—	—	65	31	16	—	8	—	609
IV. Narzędzia, wagi i wyroby precyzyjne	119	3	3	—	74	6	—	1	2	22	7	15	3	—	255
V. Odlewy	104	34	46	1	84	67	—	2	16	57	44	1	9	—	465
VI. Wyroby kolarskie	6	—	—	—	5	53	—	—	—	18	—	—	9	—	91
VII. Urządzenia zdrowotne	40	—	6	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	49
VIII. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blaszane i inne	130	52	14	—	69	51	—	—	37	19	94	44	35	—	545
IX i X Wyroby metalowe i amunicja	483	32	33	1	842	36	—	1	—	15	61	—	—	—	1504
XI. Drut i gwoździe	28	—	—	3	—	91	—	—	—	—	—	—	—	—	122
XII. Motoryzacyjna i rowerowa	176	—	—	—	—	2	—	—	—	26	8	—	—	—	212
XIII. Okrętowa	—	19	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	21	—	55
XIV. Tabor kolejowy	144	4	—	—	—	21	—	—	108	59	19	—	10	—	365
XV. Obrabiarki	93	—	8	—	—	11	—	—	—	1	—	—	—	—	113
	1762	159	176	180	1082	355	7	14	263	363	299	140	123	—	4923

*) Tablica obejmuje: ubezpieczenia chorobowe, emerytalne i na wypadek braku pracy. Liczby oznaczają obie części wpłat — od przedsiębiorstw i pracowników — razem.

Składki do Ubezpieczalni Społecznej oraz do Funduszu Bezrobocia za robotników, wpłacone w roku 1935 (w tysiącach złotych)* I.

GRUPY	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	Ogółem.
	Warszawski.	Podwarszawski.	Łódzko-Kaliski.	Kujawsko-Piacki.	Radomsko-Kielecki.	Dąbrowski.	Lubelski.	Łwowski.	Krakowski.	Poznańsko-Pomorski.	Cieszyński.	Górnoląski.	Gdański.	Kresowy.	
I. Maszyny i aparaty	225	49	138	—	—	25	11	12	65	195	110	198	65	—	1093
II. Maszyny i narzędzia rolnicze	14	16	—	13	9	16	53	7	—	33	5	—	—	—	166
III. Elektrotechniczna.	327	—	4	109	17	—	—	—	68	44	30	—	22	—	621
IV. Narzędzia, wagi i wyroby precyzyjne.	242	11	6	—	92	32	—	6	7	67	13	38	9	—	523
V. Odlewy	250	188	129	2	242	255	1	5	29	167	87	4	24	2	1385
VI. Wyroby kolarskie	16	—	—	—	15	36	—	—	—	49	—	—	24	—	140
VII. Urządzenia zdrowotne	63	—	19	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	88
VIII. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blaszane i inne.	369	95	29	—	174	140	—	—	76	66	196	103	82	—	1330
IX i X Wyroby metalowe i amunicja	1214	191	206	2	1749	125	—	6	—	34	154	2	2	—	3685
XI. Druk i gwoździe	100	—	2	11	2	149	—	—	—	—	—	—	—	—	264
XII. Motoryzacyjna i rowerowa	406	—	—	—	—	15	—	—	6	74	18	2	—	2	523
XIII. Okrętowa	—	122	—	—	—	—	—	—	—	48	—	—	54	—	224
XIV. Tabor kolejowy	289	5	—	—	—	15	—	—	199	154	43	—	28	—	733
XV. Obrabiarki	108	—	24	—	—	31	—	—	—	4	—	—	—	—	167
	3623	677	557	137	2300	839	65	36	450	941	656	347	310	4	10942

* Tablica obejmuje: ubezpieczenia chorobowe, emerytalne, od nieszczęśliwych wypadków i na wypadek braku pracy. Liczby oznaczają obie części wpłat — od przedsiębiorstw i robotników — razem

TABLICA Nr. 15.

Składki na Fundusz Pracy, wpłacone w roku 1935 (w tysiącach złotych).

GRUPY	Ogółem.														
	1. Warszawa	2. Podwarszawski	3. Łódzko-Kościański	4. Kujawsko-Piasecki	5. Radomsko-Kielecki	6. Bydrowski	7. Lubelski	8. Iwowski	9. Krakowski	10. Poznańsko-Pomorski	11. Cieszyński	12. Górnoski	13. Gdański	14. Kresowy	2615
I. Maszyny i aparaty	57	10	35	—	—	5	2	1	11	38	25	51	—	—	235
II. Maszyny i narzędzia rolnicze	3	—	—	6	2	6	7	—	—	7	2	—	—	—	33
III. Elektrotechniczna.	120	—	1	48	4	—	—	—	31	13	3	—	—	—	220
IV. Narzędzia, wagi i wyroby precyzyjne.	50	2	3	—	38	6	—	1	1	14	4	11	—	—	130
V. Odlewy	55	35	31	1	49	53	—	1	5	55	23	1	—	1	310
VI. Wyroby kolarskie	2	—	—	—	3	14	—	—	—	9	—	—	—	—	28
VII. Urządzenia zdrowotne	21	—	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	26
VIII. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blaszane i inne.	79	20	5	—	42	43	—	—	17	14	45	26	—	—	291
IX i X Wyroby metalowe i amunicja	355	36	39	1	417	23	—	1	—	6	34	1	—	—	913
XI. Druk i gwoździe	20	—	—	2	1	49	—	—	—	—	—	—	—	—	72
XII. Motoryzacyjna i rowerowa	91	—	—	—	—	3	—	—	1	15	4	1	—	1	116
XIII. Okrętowa	—	27	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	35
XIV. Tabor kolejowy	66	1	—	—	—	5	—	—	47	30	13	—	—	—	162
XV. Obrabiarki	32	—	6	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	44
	951	131	124	58	556	213	9	4	113	210	153	91	—	2	2615

Ubezpieczenia Społeczne, wpłacone ogółem przez fabryki związkowe w roku 1935 (w tysiącach złotych).

G R U P Y	O g łą t e m.														
	1. Warszawska.	2. Podwarszawska.	3. Łódzko-Katalski.	4. Kujawsko-Płocki.	5. Łódzko-Kielecki.	6. Izbrowski.	7. Lubelski.	8. Lwowski.	9. Krakowski.	10. Poznańsko-Pomorski.	11. Cieszyński.	12. Górnośląski.	13. Gdański.	14. Kresowy.	
I. Maszyny i aparaty	406	67	234	—	—	40	16	19	111	307	182	329	93	—	1804
II. Maszyny i narzędzia rolnicze	23	23	—	27	11	29	64	11	—	63	10	—	—	—	261
III. Elektrotechniczna.	756	—	10	324	29	—	—	—	164	88	49	—	30	—	1450
IV. Narzędzia, wagi i wyroby precyzyjne.	411	16	12	—	204	44	—	8	10	103	24	64	12	—	908
V. Odlewy	409	257	206	4	375	375	1	8	50	279	154	6	33	3	2160
VI. Wyroby kolarskie	24	—	—	—	23	103	—	—	—	76	—	—	33	—	259
VII. Urządzenia zdrowotne	124	—	29	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	163
VIII. Wyroby żel., konstr. żel., opakow. blaszane i inne.	578	167	48	—	285	234	—	—	130	99	335	173	117	—	2166
IX i X Wyroby metalowe i amunicja	2052	259	278	4	3008	184	—	8	—	55	249	3	2	—	6102
XI. Drut i gwoździe	148	—	2	16	3	289	—	—	—	—	—	—	—	—	458
XII. Motoryzacyjna i rowerowa	673	—	—	—	—	20	—	—	7	115	30	3	—	3	851
XIII. Okrętowa	—	168	—	—	—	—	—	—	—	71	—	—	75	—	314
XIV. Tabor kolejowy	499	10	—	—	—	41	—	—	354	243	75	—	38	—	1260
XV. Obrabiarki	233	—	38	—	—	48	—	—	—	5	—	—	—	—	324
	6336	967	857	375	3938	1407	81	54	826	1514	1108	578	433	6	18480

WIADOMOŚCI ZWIĄZKOWE**Zarządzenie Ministerstwa Skarbu w zakresie ulg w państwowym podatku przemysłowym.**

W okólniku z dn. 25 czerwca r. b. Nr. L. D. V. 40074/4/36 ogłoszonym w Nr. 17 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu czytamy co następuje:

Przedsiębiorstwa przemysłowe, wymienione w cz. II lit. C. rozdziału XVIII i XIX taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, o ile w okresie od dnia 1 lipca 1936 r. do dnia 31 grudnia 1936 r. powiększą ilość zatrudnionych robotników ponad najwyższą normę przewidzianą w okólnikach z dn. 21 listopada 1935 r. L. D. V. 31634/4/35 i z dn. 28 lutego 1936 r. L. D. V. 37101/4/36:

a) zwolnione będą od obowiązku dopłaty do przewidzianej w ustawie o państwowym podatku prze-

mysłowym ceny świadectw przemysłowych wyższej kategorii,

b) niezależnie od zwolnienia od obowiązku dopłaty do ceny świadectw przemysłowych wyższej kategorii otrzymają, o ile w okresie od dn. 1 lipca 1936 r. do dnia 15 grudnia 1936 r. powiększą ilość zatrudnionych robotników ponad najwyższą normę, przewidzianą w okólnikach z dn. 21 listopada 1935 r. L. D. V. 31634/4/35 i z dn. 28 lutego 1936 r. L. D. V. 37101/4/36 conajmniej przez trzy miesiące, bonifikatę ceny świadectwa przemysłowego, wymaganego na rok 1936 w wysokości określonej w odnośnej tabeli.

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY

Światowa produkcja stali w pierwszych czterech miesiącach 1936 r. W roku bieżącym światowa produkcja stali wzrosła, w porównaniu z rokiem ubiegłym, pomimo obniżenia się produkcji europejskiej.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PRACY*Godziny nadliczbowe przy pracy akordowej.*

Praca akordowa odbywa się w takich warunkach, które wykluczają obowiązek pracodawcy wypłacania wyższego wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. Wynagrodzenie za pracę akordową oblicza się nie według użytego na nią czasu, lecz według ilości wyprodukowanych jednostek, ilość więc czasu pracowanego przez akordantów, jest dla pracodawcy obojętna, nie podlega najczęściej kontroli, a nieraz usuwa się z pod takiej kontroli. Dla pracownika akordowego mogłoby okazać się korzystnym pracować powoli i mało intensywnie, aby przez celowe przedłużenie czasu pracy uzyskać za tę samą pracę wyższy zarobek. Przy pracy akordowej tylko wtedy mogą być stosowane dodatki do płacy normalnej przewidziane w art. 16 ustawy o czasie pracy. *ady pracy takiej pracodawca wyraźnie żądał od pracownika akordowego.*

(Orzeczenie z dn. 29 marca 1933 r. C. I. 1252/32).

Wobec wynagrodzenia za godziny nadliczbowe przy pracy akordowej daje ustawa o czasie pracy pierwszeństwo swobodnej umowie stron, a dopiero w braku odmiennego układu stron mają zastosowanie przepisy ustawy.

(Orzeczenie z dn. 29 stycznia 1931 r. Rw. 2349/30).

Zakaz kompensowania godzin nadliczbowych godzinami zwykłymi.

Przepisy art. 1 i 16 ust. o czasie pracy są normami prawa publicznego. Na zasadzie tych przepisów podstawą przyznania należności za pracę w godzinach nadliczbowych jest wyłącznie czas pracy w ciągu doby ponad 8 godzin i obliczenie tego czasu jest niezależne od ilości godzin pracowanych w innych dniach i nie może być skompensowane skróconym czasem pracy w innych dniach.

(Orzeczenie z dn. 22 listopada 1933 r. C. I. 1546/33).

Praca w soboty w godzinach nadliczbowych nie może być kompensowana tem, że w inne dni dawało pracownikowi czas wolny w godzinach zwykłych.

(Orzeczenie C. I. z dn. 6 grudnia 1932 r.).

Praca w godzinach nadliczbowych, a umowa o pracę.

Odmowa wykonania w godzinach nadliczbowych pracy, której niewykonanie mogłoby pociągnąć za sobą zepsucie materiału, stanowi ważną przyczynę niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę.

(Orzeczenie z dn. 29 stycznia 1935 r. C. II. 2391/34).

Praca wbrew zarządzeniom pracodawcy.

W razie ustalenia, iż pracownik przepracował godziny nadliczbowe wbrew woli i zarządzeniom pracodawcy odpada tytuł roszczenia pracownika o zapłatę za tę pracę, tytułem tym jest bowiem umowa o pracę, a taka umowa wbrew woli pracodawcy nie może mu być narzucona.

(Orzeczenie z dnia 25 października 1933 r. C. I. 603/33).

Wykazy godzin nadliczbowych.

Ustawa o czasie pracy nie zawiera przepisu, któryby nakładał na pracownika obowiązek przedstawiania na poparcie pretensji o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe wykazy tych godzin. Obowiązek prowadzenia godzin nadliczbowych z mocy art. 7 ustawy o czasie pracy, ciąży tylko na pracodawcy.

(Orzeczenie z dnia 25 października 1933 r. C. I. 603/33).

Czas pracy przy pilnowaniu.

Czas pracy portjera - dozorcę może wynosić 12 godzin na dobę nawet bez uzyskania zgody inspekcji pracy, gdyż uzyskanie zgody może mieć znaczenie tylko w związku z art. 18 ust. o czasie pracy.

(Orzeczenie z dn. 28 września 1933 r. C. I. 115/33).

Poniżej podajemy dane dotyczące produkcji stali w pierwszych czterech miesiącach roku bieżącego oraz dla porównania dane dla odnośnego okresu roku ubiegłego i roku 1929. Ogółem światowa produkcja stali wyniosła na koniec kwietnia roku bież. 38372 tys. tonn (w roku 1935 — 37387 tys tonn, a w roku 1929 — 40.200 tys. tonn).

Z tego przypadku na:

	Styczeń — kwiecień		
	Tysiące tonn		
	1929	1935	1936
Europę	17804	16654	16127
Amerykę	19632	13634	13917
Azję	2600	6913	8142
Australję	148	174	174
Afrykę Połudn.	16	12	12

w Europie na:

Niemcy	6132	6246	6099
W. Brytanię	3264	3893	3876
Francję	3232	1975	2145
Belgię	1348	1227	1093
Italję	708	806	776
Luksemburg	900	788	607
Czechosłowację	716	438	461
Szwecję	232	363	314
Polskę	460	382	307
Hiszpanję	336	222	192
Węgry	172	120	185
Austrję	212	110	142
Pozostałe	92	84	84

w Ameryce na:

Stany Zjednoczone	19116	13289	13498
Kanadę	468	306	419
Meksyk	40	24	24
Brazylię	8	15	15

w Azji na:

Z. S. R. R.	1628	4672	6148
Japonję	764	1849	1669
Indję	196	370	325
Chiny	12	15	15

Jak widać z powyższej tabelki, w roku bieżącym na pierwszym miejscu w światowej produkcji stali stoją Stany Zjednoczone, na drugim Sowiety, na trzecim Niemcy, dalej kolejno W. Brytania, Francja, Japonja, Belgja, Italja, Luksemburg, Czechosłowacja, Kanada, Indje, Szwecja i na czternastym miejscu znajduje się Polska, której produkcja spadła znacznie, w porównaniu z rokiem ubiegłym, a jeszcze bardziej w odniesieniu do roku 1929. (G).

Zagraniczne zamówienia dla niemieckiego przemysłu maszynowego. Ostatnio prowadzi się intensywną rozbudowę portów afrykańskich, dokąd duże dostawy otrzymał niemiecki przemysł maszynowy. Są to porty Lourenco Marques (Portugalska Afryka wschodnia) i Casablanka (Marokko). Firma M. A. N. w Norynberdze otrzymała zamówienie na 8 nowoczesnych kranów obrotowych o nośności 3 tonn i 2 kranów o nośności 5 tonn dla portu Lourenco Marques.

Dla portu w Casablance powyższa firma wykonać ma 1 Okranów obrotowych o nośności 5 tonn.

Jeżeli zamówienie dane przez zarząd portowy w Lourenco Marques zostanie dokładnie i w terminie wykonane, firma ta otrzyma nowe zamówienie na cztery kranów dodatkowe o nośności 5 tonn. (T).

ZJEDNOCZENI POLSCY PRZEMYSŁOWCY METALOWI

Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi w Warszawie Sp. Akc., zwraca się do fabryk przemysłu metalowego z następującą odezwą:

Względy gospodarcze wywołały konieczność wprowadzenia ścisłej reglamentacji i kompensaty przy wwozie i wywozie.

Dla fabryk przemysłu metalowego powodują te przepisy konieczność załatwiania dodatkowych podań, starań i wyjazdów do Warszawy.

Przysyłanie każdorazowo swego przedstawiciela w celu załatwienia sprawy, obciąża fabryki dużymi kosztami, tembardziej, że nie każdy przyjazd przedstawiciela fabryki daje możliwość natychmiastowego załatwienia sprawy.

Pragnąc iść na rękę fabrykom przemysłu metalowego, Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi, jako placówka stworzona przez zespół fabryk przemysłu metalowego dla obsługi handlowej tego przemysłu

zorganizowała biuro zleceń

przyjmując do załatwienia wszelkie sprawy w urzędach i instytucjach państwowych i samorządowych, pobierając za załatwienie tych spraw minimalne opłaty.

Po przeprowadzeniu się do nowego lokalu:

Plac Napoleona Nr. 9 (ul. Św. Krzyska 23), w którym będzie zorganizowany stały

Salon Wystawowy Obrabiarek i Narzędzi

Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi zreorganizowali swój dział sprzedaży przez wprowadzenie nowych artykułów i mogą zaspokoić wszelkie wymagania wytwórni przemysłu metalowego, dostarczając im:

surowce, półfabrykaty, artykuły dla odlewni, maszyny, narzędzia, pasy skórzane oraz wszelkie artykuły techniczne, a z działu elektrotechnicznego spawarki oporowe, szlifierki i wiertarki.

Przypuszczamy, że wszystkie fabryki przemysłu metalowego zechcą poprzeć swą własną placówkę przez zwracanie się do Zjednoczonych Polskich Przemysłowców Metalowych z zamówieniami i zleceniami, oszczędzając sobie w ten sposób czas i pieniądze.